

Izdelava priročnika za branje kako-vostnih mladinskih knjig zahteva veliko branja, premisleka in uredniškega časa, zato priročnik izide skoraj leto dni kasneje. Za premostitev tega razkoraka smo v Pionirski pripravili **Knjigometer** (www.mklj.si/index.php/projekti/nacionalni-projekti/knjigometer), kjer ponujamo sprotno razvrščanje novosti na dve zelo poenostavljeni skupini (priporočamo / ne priporočamo), hkrati pa si pridržujemo pravico, da svoje odločitve do izida priročnika po potrebi popravimo.

NAGRAJENE PISAVE

Dragica Haramija: *Nagrajene pisave*.

Opusi po letu 1991 nagrajenih slovenskih mladinskih pripovednikov. Murska Sobota: Založba Franc-Franc, 2012

Znanstvena monografija *Nagrajene pisave* je izšla kot posebna produkcija Očesa besede 2012 v okviru Maribora 2012 – Evropske prestolnice kulture. V knjigi so predstavljeni opusi sodobnih slovenskih mladinskih prozaistov, ki so bili v zadnjih dvajsetih letih nagrajeni z vsaj eno pomembno nagrado ali s priznanjem na področju mladinske književnosti na Slovenskem. Nagrade, ki so bile upoštevane kot merilo za izbor, so: Levstikova nagrada, večernica, desetnica, izvirna slovenska slikanica za nagrado Kristine Brenkove, priznanje Moja najljubša knjiga in priznanje zlata hruška.

Uvodni del monografije predstavi teoretična izhodišča proznih književnih vrst in žanrov, ki predstavljajo temelj za nadaljnjo izpeljavo tipologije s tendenco poenotenja terminologije na tem področju literarne vede. Sledi predstavitev slovenskih literarnih nagrad in priznanj za mladinsko književnost, znotraj katere

so navedeni vsi dosedanji nominiranci in nagrajenci (oz. samo nagrajenci, če v okviru nagrade ali priznanja nominacij ni). Osrednji, najboljše del monografije predstavi sedemindvajset avtorjev in njihovih opusov, ki so v letih 1991 do 2011 prejeli nagrade in priznanja za izvirna slovenska mladinska leposlovna prozna dela: Dušan Dim, Mate Dolenc, Nina Mav Hrovat, Igor Karlovšek, Neli Kodrič Filipić, Majda Koren, Polonca Kovač, Kajetan Kovič, Feri Lainšček, Svetlana Markarovič, Marjana Moškrič, Desa Muck, Bogdan Novak, Nejka Omahen, Mojca Osojnik, Andreja Peklar, Matjaž Pikalo, Lila Prap, Slavko Pregl, Andrej Rozman Roza, Primož Suhodolčan, Peter Svetina, Bina Štampe Žmavc, Anja Štefan, Irena Velikonja, Janja Vidmar in Dim Zupan.

Uvodna tipologija proznih književnih vrst in žanrov služi enotni obravnavi avtorjev, znotraj katere avtorica sledi razdelkom (nagrade in priznanja, bibliografski podatki, tipološka razčlemba avtorjevega proznega mladinskega opusa s predstavitevijo del ter sklep).

Izčiščeno in dosledno izpeljane predstavitev prinašajo dragocen pregled literarnega ustvarjanja posameznega avtorja. Sklepi nemalokrat vnašajo vsebine, ki sežejo preko obravnavanega opusa (npr. predstavitev pesniškega opusa avtorja, tudi njegovih nemladinskih del). S tem ne predstavljajo le zaokroženosti, temveč tudi dodano vrednost, kar je z vidika informativnosti sicer zelo dobrodošlo, a se (kljub neobhodno potrebni zamejitvi, ki uokvirja meje vsake znanstvene monografije) prav ob tem izkazuje problematičnost kakršne koli stroge sistematike (in s tem delitve), ki razbija homogenost in organsko zlitost posameznega avtorjevega opusa.

Nekoliko več skrbnosti bi bila lahko deležena začetna predstavitev nagrad in priznanj, ki sicer med drugim ponuja hvalevredno(!) navedbo vseh dosedanjih nominirancev, a ji tu in tam ponagaja

tiskarski škrat(?) Bralcu v pomoč bi bilo tudi (morda sklepno) natančnejše ovrednotenje posameznih nagrad in priznanj; te so si v izhodišču zelo raznolike in »po teži« medsebojno neprimerljive (npr. Levstikova nagrada za življenjsko delo in priznanje Moja najljubša knjiga).

Sistematičen in natančen nabor predstavitev posameznih opusov na dobrih 300 straneh priča o bogatem avtoričinem prispevku na področju proučevanja slovenske mladinske književnosti. In prav zaradi celostnega in vsestranskega uvida v ta obsežen opus si bralec morda v prihodnje obeta tudi nekoliko bolj kritičen pogled na dela posameznih avtorjev; tisti pogled, ki bi mu pomagal odstreiti najboljše med ponujenim. Vsekakor je delo temelj za podrobnejšo predstavitev najbolj kakovostnih del, ki bi v množici luči zasijala dovolj močno, da bi osvetlila brezpotja besed.

Znanstvena monografija dr. Dragice Haramija ponuja temeljna izhodišča za nadaljnje raziskovalno delo in je kot taka neobhoden priročnik za vse preučevalce mladinske književnosti. Izjemno delo, ki na svojem področju (v teoriji in njeni aplikaciji) orje ledino in ustvarja pregledno izrisan kašipot prihodnjim generacijam bralcev in raziskovalcev.

Kristina Picco

SREČANJE Z ZUNAJEVROPSKO KULTURO

Aksinja Kermauner: *In zmaj je pojedel sonce*. Oblikovanje in kolaži Ingrid Pozvek. Ljubljana: Vodnikova založba (DSKG): Sodobnost International (Zbirka modra pomaranča), 2011.

Prva slovenska sinologinja in profesorica kitajščine na Filozofski fakulteti v

Ljubljani Jana Rošker opozarja, da je za razumevanje medkulturnega stika z zunajevropskimi kulturami potrebna sistematična obravnava »evropskega kategorialnega aparata«, ki lahko pomeni oviro pri videnju. Je stik z zunajevropskimi kulturami za vse ljudi tako zapleten ali pa so mladi manj obremenjeni s stereotipi oz. bolj odprti za tako drugačne kulture? Mladinski roman Aksinje Kermauner *In zmaj je pojedel sonce* govori o ekskurziji dijakov in profesorjev iz dveh ljubljanskih gimnazij, ki so se leta 2009 odpravili na Kitajsko, da bi opazovali izjemen, popoln sončni mrk.

Po ogledu popolnega sočnega mrka Sunčanova mati Wen Di kot kitajska vodička pripoveduje:

Staro kitajsko verovanje pravi, da do mrka pride zato, ker hoče zmaj požreti sončevo ploščo. Kitajski izraz za mrk pomeni 'gol-tanje sonca'. 2134 let pred našim štetjem je kitajski cesar dal obglaviti dva astronoma, ker nista napovedala mrka, cesar pa zato ni mogel pravočasno pripraviti obredov za pomoč soncu (Kermauner 2011: 258).

Besedilo *In zmaj je pojedel sonce* je prvoosebna pripoved šestnajstletnega Sunčana, ki na ekskurziji spremlja svojega očeta, profesorja fizike Krisa Strleta. Sunčan je skoraj popolnoma slep in zato ljudi zaznava ter razločuje glede na lastnosti njihovih glasov. Glas vodičke Laure dojema kot »gladek, poskočen in začinjen z voljo do življenja in s humorjem«. Oče Kris pa jo opiše kot »zelo čedno«. Ko v Istanbulu čakajo na letalsko povezavo za Peking, Sunčan na klopci je turški mandljev lokum, k njemu pa prisede dekcle, ki se predstavi kot Tiggy iz prvega c razreda. V glasovno mapo zanjo Sunčan vnese: »zares simpatični glas« in doda pripis »nenavadna in nevljudna«. Na letalu mu na poti do stranišča pomaga Tyggina sošolka Urška, ki mu pove, da je Tiggy grozna pankerca s širokezo in bulerji. Sunčan pa ji pojasni, da je slep, in razloži, kako je treba pomagati slepim: